

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине

Predmet broj: S1 1 K 010132 15 Krž

Datum donošenja: 15.12.2015. godine

Pismenog otpravka: 02.02.2016. godine

**Pred Apelacionim vijećem u sastavu: sudija Dr. Dragomir Vukoje, predsjednik vijeća
sudija Redžib Begić, sudija izvjestilac
sudija Meddžida Kreso, član vijeća**

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

Indire Kamerić

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Milorad Barašin

Braniteljica optužene Indire Kamerić:

Advokat Lejla Čović

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100; Fax: 033 707 155

Sadržaj:

O b r a z l o ž e n j e.....	4
I. OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE	6
A. ŽALBENI OSNOV BITNIH POVREDA ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA	6
1. Žalba braniteljice optužene Indire Kamerić	6
(a) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH – izreka presude nerazumljiva i protivrječna razlozima presude, te sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama	6
(b) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH – sud je presudom prekoračio optužnicu	10
(c) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH.....	11
B. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 299. ZKP BIH- POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE	13
1. Žalbeni prigovori braniteljice optužene Indire Kamerić.....	13
(a) Identitet optužene i njeno svojstvo u inkriminisanom periodu	13
(b) Tačka 1. izreke presude (2. optužnice) – zlostavljanje zatvorenice Nukić Hazbe i zatvorenika IK3	21
(c) Tačka 2. izreke presude (tačka 3. optužnice) – zlostavljanje zatvorenika Jove Dujića ..	22
C. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 298. ZKP BIH- POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA.....	24
1. Žalba braniteljice optužene	24
(a) Zaključak o „žrtvama civilnog stanovništva“	24
(b) Posljedica krivičnog djela	27
(c) Bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva; nalazi vijeća o postojanju „saizvršilaštva“; nalazi vijeća o postojanju umišljaja	27
D. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 300. ZKP BIH- ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI....	30
1. Žalba tužilaštva	30
2. Žalba braniteljice optužene	30
3. Zaključak Apelacionog vijeća.....	30
II. ŽALBENI PRIGOVORI U ODNOSU NA OSLOBAĐAJUĆI DIO PRVOSTEPENE PRESUDE .	32
A. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 299. ZKP BIH- POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE.....	32
1. Tačka 2. oslobađajućeg dijela izreke presude (tačka 4. optužnice).....	32

Broj: S1 1 K 010132 15 Krž
Sarajevo, 15.12.2015. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjela I za ratne zločine, sastavljenom od sudije Dr. Dragomira Vukoja, kao predsjednika vijeća, te sudija Redžiba Begića i Meddžide Kreso, kao članova vijeća, uz sudjelovanje stručne saradnice Ene Granić u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optužene Indire Kamberić zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c), e) i f), u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine i braniteljice optužene Indire Kamberić, advokaticice Lejle Čović, izjavljenim protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 010132 13 Krl od 17.04.2015. godine, nakon održane javne sjednice Apelacionog vijeća, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Milorada Barašina, optužene Indire Kamberić i njene braniteljice, advokata Lejle Čović, dana 15.12.2015. godine, donio je:

P R E S U D U

Odbija se, kao neosnovana, žalba braniteljice optužene Indire Kamberić, dok se žalba Tužilaštva Bosne i Hercegovine djelimično uvažava, te se presuda Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 010132 13 Krl od 17.04.2015. godine, preinačava u odluci o kazni, tako što se optužena Indira Kamberić za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u vezi sa članom 22. istog Zakona, za koje je tom presudom oglašena krivom, na osnovu navedenih zakonskih odredaba, te odredaba članova 33., 38., 41., 42. i 43. stav 1. istog Zakona, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine.

U preostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 010132 13 Krl od 17.04.2015. godine optužena Indira Kamerić oglašena je krivom da je radnjama opisanim u tačkama 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude počinila krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ¹, pa je primjenom odredaba članova 33., 38., 41., 42. i 43. KZ SFRJ za to krivično djelo osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine. Na osnovu odredbe člana 188. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP BiH) u vezi sa članom 186. stav 2. istog zakona, optužena je obavezna naknaditi troškove krivičnog postupka i paušal u iznosu koji će sud utvrditi posebnim rješenjem. Na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, odlučeno je da se oštećeni sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

2. Istom presudom, a na osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH, optužena Indira Kamerić oslobođena je od optužbe da bi radnjama opisanim u tačkama 1. i 2. oslobađajućeg dijela izreke presude počinila krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačke c), e) i f) u vezi člana 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH), u vezi sa članom 29. istog zakona. U odnosu na oslobađajući dio presude, odlučeno je da se optužena, u skladu sa odredbom člana 189. stav 1. ZKP BiH, oslobađa naknade plaćanje troškova postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava suda, dok su na osnovu odredbe člana 198. stav 3. ZKP BiH, oštećeni sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

3. Protiv navedene presude žalbe su blagovremeno izjavili Tužilaštvo Bosne i Hercegovine (Tužilaštvo BiH/Tužilaštvo) i braniteljica optužene Indire Kamerić, advokat Lejla Čović.

4. Tužilaštvo BiH, žalbu je izjavilo zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kao i odluke o krivičnopравnoj sankciji, sa prijedlogom da Apelaciono odjeljenje

¹ Skupština SFRJ je Krivični zakon SFRJ usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28. septembra 1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ, broj 44 od 08. oktobra 1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 11. aprila 1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine (uz manje izmjene), a stupio na snagu danom objavljivanja.

Suda BiH žalbu uvaži, a prvostepenu presudu preinači, u pogledu oslobađajućeg dijela presude, kao i odluke o kazni, te optuženoj izrekne kaznu zatvora u dužem trajanju.

5. Braniteljica optužene Indire Kamerić žalbu je izjavila zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepoptuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona i odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog suda BiH uvaži žalbu i pobijanu presudu ukine, te odredi održavanje pretresa pred tim vijećem.

6. Tužilaštvo BiH nije, u zakonom propisanom roku, dostavilo odgovor na žalbu braniteljice optuženog.

7. Braniteljica optužene Indire Kamerić je u zakonom propisanom roku dostavila odgovor na žalbu Tužilaštva BiH, sa prijedlogom da Apelaciono vijeće Suda BiH istu odbije kao neosnovanu.

8. Na osnovu člana 304. ZKP BiH održana je sjednica Apelacionog vijeća dana 15.12.2015. godine, kojoj su pristupili tužilac Tužilaštva BiH, Milorad Barašin, optužena Indira Kamerić i njena braniteljica advokat Lejla Čović.

9. U toku javne sjednice, tužilac je ukratko izložio sadržaj podnesene žalbe, ističući da u cjelosti ostaje kod u žalbi datih razloga i prijedloga.

10. Braniteljica optužene je također izložila sadržaj žalbe, ostajući kod svih u žalbi datih razloga i prijedloga, a optužena se u cijelosti saglasila sa izlaganjem svoje braniteljice.

11. Braniteljica optužene je u cjelosti ostala kod navoda i prijedloga iz odgovora na žalbu Tužilaštva BiH, a što je u cjelosti podržala i optužena.

12. Apelaciono vijeće je u skladu sa odredbom člana 306. ZKP BiH ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih prigovora iz žalbi, pa je odlučilo kao u izreci iz sljedećih razloga:

I. OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE

A. ŽALBENI OSNOV BITNIH POVREDA ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA

1. Žalba braniteljice optužene Indire Kamberić

(a) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka k) ZKP BiH – izreka presude nerazumljiva i protivrječna razlozima presude, te sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama

13. Po ocjeni braniteljice optužene, pretresno vijeće je u pobijanoj presudi oglasilo optuženu krivom kao osobu nadređenu prisutnim pripadnicima HVO-a, dok je u obrazloženju presude utvrdilo da je ista bila pripadnica 101. Bosanskobrodske brigade HVO-a, bez svojstva nadređene osobe. Također, braniteljica ističe da je iz izreke presude nerazumljivo na koji način je optužena učestvovala u zlostavljanju oštećene Hazbe Nukić, kao i da u činjeničnom opisu tačaka optužnice za koje je optužena oglašena krivom nije sadržana posljedica krivičnog djela, a da je prvostepeni sud, iako posljedicu nije naveo u izreci presude, u obrazloženju izveo zaključak o posljedicama koje su nastupile po oštećene. Žalba proturječnost nalazi i u pogledu činjenice da se u izreci optužena navodi kao pripadnica 101. Bosanskobrodske brigade HVO, dok se u obrazloženju zaključuje da je ista bila načelnik krim službe vojne policije.

14. Braniteljica u žalbi nadalje zaključuje da prvostepeni sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama, pri tom ističući da nije cijenio niz materijalnih dokaza odbrane koji se odnose na svojstvo optužene, te da je zaključak o istom donio samo na osnovu dokaza tužilaštva, koje je, prema stavu odbrane, kao manjkave trebalo cijiniti u vezi sa dokazima odbrane.

15. Apelaciono vijeće istaknute prigovore ocjenjuje neosnovanim.

16. Prigovor iz žalbe braniteljice optužene da postoji protivrječnost između izreke i obrazloženja pobijane presude koja se ogleda u tome da je prvostepeni sud optuženu oglasio krivom kao osobu nadređenu pripadnicima HVO, odnosno po osnovu komandne odgovornosti, a da iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je ista bila samo pripadnica 101. Bosanskobrodske brigade HVO, dakle bez svojstva nadređene osobe, nije osnovan. Nasuprot takvoj tvrdnji iz žalbe, ovo vijeće nalazi da optužena pobijanom

presudom nije oglašena krivom po osnovu komandne, već po osnovu individualne odgovornosti. Ovakav zaključak proizilazi ne samo iz pravne kvalifikacije krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivom, kao i razloga koji su u vezi s tim sadržani u obrazloženju pobijane presude, već i iz samog činjeničnog opisa krivičnopравnih radnji opisanih u izreci pobijane presude, u kojem su u objema tačkama po kojima je optužena oglašena krivom opisane individualne radnje koje je optužena počinila u saizvršilaštvu sa drugim pripadnicima HVO, a ne kao nadređena pripadnicima HVO koji su učestvovali u počinjenju tih radnji. Prema ovakvom činjeničnom opisu optužena je kao pripadnica HVO, bez naznačenja bilo kakve funkcije iz koje bi proizilazila njena nadređenost, sa drugim pripadnicima HVO "učestvovala" u psihičkom i fizičkom zlostavljanju zatvorenika, pa stoga ostaje nejasno iz čega braniteljica optužene crpi tvrdnju o navodnoj nadređenoj poziciji optužene i s tim u vezi protivrječnosti između izreke i obrazloženja presude.

17. Po ocjeni ovog vijeća neosnovan je i žalbeni prigovor po kojem u činjeničnom opisu krivičnih djela u optužnici, kao i osuđujućem dijelu izreke pobijane presude nije opisana posljedica, kao bitan element bića krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivom, u čemu bi se, kako se u žalbi ističe ogledala nerazumljivost izreke presude, a pošto su razlozi o tome sadržani u obrazloženju pobijane presude, to, po stavu žalbe, postoji i protivrječnost između izreke i obrazloženja presude. Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud u paragrafima 180-186 pobijane presude analizirao šta se smatra mučenjem i nečovječnim postupanjem u smislu odredbi međunarodnog humanitarnog prava za čije je kršenje optužena oglašena krivom, pa je u paragrafu 187. zaključio da su u radnjama iz tačke 1. izreke presude ostvarene posljedice koje po intenzitetu i dužini trajanja istih, kao i kombinovanju više različitih radnji izvršenja (oštećena je trpila tjelesne bolove usljed udaraca, pa zatim neminovno i duševne bolove kada je natjerana da sjedne u krilo svjedoku IK-3, a zatim i tjelesne i duševne bolove kao i povrede ličnog dostojanstva kada je IK-3 natjeran da joj u prisustvu ostalih osoba u toj prostoriji stišće grudi, bradavice, pa zatim da joj pocijepa donji veš, te stišće spolni organ, te je na kraju opet trpila i tjelesne bolove udaranjem po licu od strane optužene, kao i povrede ličnog dostojanstva usljed svih opisanih radnji koje su prema njoj preduzimane, kao i kada ju je optužena nazvala pogrdnim riječima „četničkom kurvom“) predstavljaju mučenje, dok su se prema oštećenom IK-3 ostvarile posljedice koje po intenzitetu odgovaraju nečovječnom postupanju, obzirom da iz provedenih dokaza, kako to pretresno vijeće konstatuje, proizilazi da cilj optužene i saizvršilaca nije bio da dobiju informacije od njega, nego od Nukić Hazbe. U odnosu na tačku 2. izreke presude, sud je u paragrafu

197. zaključio da je nesumnjivo da iz preduzetih inkriminiranih radnji prema Dujčić Jovi, proizilazi da je isti zasigurno trpio teške tjelesne patnje i bolove, i da su mu nanesene povrede tjelesnog integriteta, a što ima karakter nečovječnog postupanja.

18. Dakle, iako činjenični opis iz tačke 1. i 2. izreke presude eksplicite ne sadrži zaključak o posljedicama preduzetih radnji prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude pravilno poprimio da zaključak o tome objektivno i nesumnjivo proizilazi iz radnji opisanih u optužnici, kao i izreci pobijane presude, to jest da već ovako opisanim preduzetim radnjama nesumnjivo slijedi i zaključak o njihovim posljedicama, odnosno da opisane radnje impliciraju i posljedice navedene u obrazloženju pobijane presude.

19. Stoga su neosnovani žalbeni prigovori da bi izreka pobijane presude bila nerazumljiva i protivrječna razlozima, jer u izreci presude nije opisana posljedica kao bitan element bića krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivom, a u obrazloženju presude se o tome daju razlozi.

20. U odnosu na žalbeni prigovor braniteljice u pogledu navodnih protivrječnosti koje se ogledaju u tome da se u izreci presude navodi da je optužena pripadnica 101. Bosanskohercegovačke brigade HVO, a da se u obrazloženju zaključuje da je ista bila načelnik krim službe vojne policije ove brigade, ovo vijeće zaključuje da je takav prigovor neosnovan i paušalan. Naime, pripadnost vojnoj policiji samo po sebi podrazumijeva pripadnost i brigadi, kao široj vojnoj formaciji, obzirom da se radi o pripadnost vojnoj policiji koja je u sastavu brigade, a ne o civilnoj policiji, iz čega se izvodi zaključak da je optužena bez obzira na spomenutu poziciju u vojnoj policiji - načelnik krim službe, sve radnje poduzimala kao pripadnik brigade, koji je u konkretnom slučaju širi pojam koji obuhvata i određenu konkretnu poziciju.

21. U odnosu na prigovor braniteljice da sud nije dao razloge o odlučnim činjenicama, Apelaciono vijeće nalazi da *prima facie* analiza pobijane presude, a kako se to zahtijeva prema standardima za preispitivanje presude sa osnova bitnih povreda, ne ukazuje na postojanje opisane bitne povrede. Pretresno vijeće je u cijelosti postupilo u skladu sa odredbom člana 290. stav 7. ZKP BiH, koji propisuje da sudeće vijeće ima za obavezu navesti *činjenice* na koje se oslanja. U tom smislu bitno je naglasiti da ovakav pristup ne znači da se presuda u izvođenju zaključaka o odlučnim činjenicama morala osvrnuti na svaki pojedinačni dokaz, te kako na koji način ga je dovela u vezi sa ostalima, kako se to žalbom pogrešno potencira, već da je pobrojala i sadržajno iznijela one dokaze koji su bili

od suštinskog značaja u izvođenju zaključaka o odlučnim činjenicama. Dakle, sa aspekta formalne ispravnosti pobijane presude, Apelaciono vijeće nalazi da je pretresno vijeće iznijelo dovoljne i u svemu prihvatljive razloge za svoje stavove i činjenična utvrđenja osloncem na relevantne dokaze koji potkrijepljuju cjelinu stava koji je taj sud zauzeo, o čemu će detaljnije biti riječi u nastavku obrazloženja.

22. Tako, ovo vijeće nalazi neosnovanom tvrdnju iz žalbe da je prvostepeno vijeće propustilo da u vezi sa davanjem razloga o utvrđenju odlučnih činjenica o pripadnosti optužene HVO-u, kao i postojanja veze između radnji optužene, te u vezi sa identitetom optužene analizira sve dokaze, kako Tužilaštva, tako i pogotovo odbrane. U paragrafu 82. pretreseno vijeće zaključuje: „*Vijeće je detaljno razmotrilo i ocijenilo ove dokaze odbrane, kao i dokaze koje je provelo Tužilaštvo, te utvrdilo da u slučaju optužene nije došlo do zamjene identiteta i istovremeno van svake sumnje utvrdilo činjenicu statusa optužene 101. brigadi HVO u inkriminisanom periodu.*“ Prema razlozima presude datim u paragrafima presude, prvostepeno vijeće je, nasuprot navedenoj tvrdnji iz žalbe, u vezi sa tim odlučnim činjenicama, pored dokaza Tužilaštva, analiziralo i dokaze odbrane (para. 66-81 pobijane presude), pa je slijedom takve analize dalo razloge za njihovo utvrđenje. Stoga ovo vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće sadržajno iznijelo sve relevantne dokaze, a nakon toga izvelo činjenične zaključke u vezi statusa i identiteta optužene, te o tome dalo dostatne razloge u obrazloženju pobijane presude.

23. Slijedom datih razloga u vezi sa utvrđenjem odlučnih činjenica o statusu i identitetu optužene, obrazloženje pobijane presude, suprotno drugačijoj tvrdnji iz žalbe, sadrži i razloge o postojanju nexusa radnje izvršenja krivičnog djela, obzirom da je jasno kako je ista kao pripadnik brigade HVO-a počinila navedene inkriminacije, iz čega proizilazi postojanje uzročno posljedične veze između oružanog sukoba i počinjenja zločina, koja se sigurno, u najmanju ruku ogleda u činjenici da je oružani sukob u znatnoj mjeri uticao na sposobnost optužene da počinji zločin, odnosno na njenu odluku o počinjenju istog.

24. Obzirom da bi svako detaljnije obrazlaganje prigovora braniteljice u vezi prethodno navedenog već uveliko prešlo u proces ispitivanja utvrđenog činjeničnog stanja, Apelaciono vijeće će na ovom mjestu zaključiti da je pobijana presuda *prima facie* koncentrisana na ispitivanje i ocjenu izvedenih dokaza na osnovu kojih je izvela svoja utvrđenja o dokazanosti krivice optužene, dok će detaljnija obrazlaganja dati u dijelu koji se odnosi na žalbene prigovore odbrane sa osnova pogrešno i nepotpuno utvrđenog

činjeničnog stanja.

(b) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH – sud je presudom prekoračio optužnicu

25. Po ocjeni braniteljice optužene, pretresno vijeće je počinilo i bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. tačka j) ZKP BiH, time što je prekoračilo optužbu, i to na način što je samo izvelo zaključke o posljedicama radnji optužene kao bitnog elementa krivičnog djela za koje se tereti (za obe tačke osuđujućeg dijela), a da takve posljedice nisu sadržane u činjeničnom supstratu optužnice.

26. Apelaciono vijeće navedeni prigovor nalazi neosnovanim.

27. Ocjena ovih prigovora je djelimično izvršena u paragrafu 19. ove presude, kada je zaključeno, a o čemu su prethodno dati razlozi, da se neosnovano u žalbi ističe da činjenični opis krivičnog djela iz izreke presude, a koji je preuzet iz optužnice, ne sadrži opis posljedice, kao bitnog elementa bića krivičnog djela za koje je optužena oglašena krivom.

28. Stoga, a kako prvostepeni sud s tim u vezi nije izvršio bilo kakve intervencije u činjeničnom opisu iz optužnice, već postoji potpuni objektivni identitet između optužnice i izreke presude, neosnovano se u žalbi prigovara da postoji prekoračenje optužbe, čime bi bila počinjena naprijed navedena bitna povreda odredaba krivičnog postupka.

29. U odnosu na pozivanje odbrane na sudsku praksu u drugom predmetu, konkretno prvostepenu presudu u predmetu Edin Džeko, gdje je navodno za određene tačke donesena oslobađajuća presuda, obzirom na nedostatak posljedice u činjeničnom opisu djela, Apelaciono vijeće ukazuje da zaključke o počinjenim povredama donosi u granicama žalbenih prigovora i stanja u svakom konkretnom slučaju, odnosno predmetu.

(c) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH

30. Braniteljica nalazi da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH, jer nije pravilno primijenio odredbu člana 152. stav 2. ZKP BiH kada je odbio prigovor odbrane na zakonitost dokaza Tužilaštva T-1 i T-3.

31. Također, odbrana smatra da se dokaz tužilaštva T-31 (Spisak pripadnika vojne policije na dan 28. juni 1992. godine) ne može prihvatiti u dokaze u smislu člana 274. stav 2. ZKP BiH (provjera vjerodostojnosti pismena), a što je prvostepeni sud učinio.

32. Apelaciono vijeće istaknute prigovore nalazi neosnovanim.

33. Ovdje je potrebno najprije analizirati šta se to smatra bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 2. ZKP BiH, na koju braniteljica žalbom ukazuje. Naime, navedena zakonska odredba propisuje:

“Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.”

34. Polazeći od sadržaja navedene odredbe, i dovođenjem iste u vezu sa prigovorom braniteljice, Apelaciono vijeće prije svega primjećuje da braniteljica u žalbi propušta obrazložiti od kakvog su uticaja ukazani propusti prvostepenog suda na zakonitost i pravilnost pobijane presude, pa da bi se moglo ocijeniti da li je to bilo od bitnog uticaja.

35. Samim tim se nije moglo ni ispitati eventualno postojanje navedenih bitnih povreda odredaba krivičnog postupka.

36. No i pored toga ovo vijeće primjećuje da je neosnovano i neargumentovano u žalbi tvrditi da je način uzimanja izjave od svjedoka u istražnom postupku, bez navođenja pitanja i odgovora uticao na zakonitost ovog dokaza, naročito ako se uzme u obzir i činjenica da su iskazi dati voljno, bez bilo kakvih iznuda i u tom smislu povreda ljudskih prava, a da je odbrana mogla eventualna sporna pitanja razjasniti na glavnom pretresu kroz unakrsno ispitivanje svjedoka.

37. Što se tiče žalbenih prigovora braniteljice u pogledu spornog dokaza T-31 (iz prijedloga broj 15), Apelaciono vijeće u potpunosti prihvata stav prvostepenog suda iznesen u paragrafu 26., odnosno razloge koji su s tim u vezi dati u paragrafima 85.,

86. i 87. pobijane presude. Kod ovakvog stava ovo vijeće prvenstveno ima u vidu sadržaj dopisa Okružnog tužilaštva u Doboju, broj KT-P3-15/13 od 12.10.2010. godine, uz koji je dostavljen sporni spisak pripadnika vojne policije na dan 28.juni 1992. godine, iz kojeg proizilazi sasvim prihvatljivo obrazloženje da je nakon utvrđenih provjera utvrđeno da je sporni spisak pronađen od strane ovlaštenih službenih lica Centra službi bezbjednosti Doboj, koji su i podnijeli krivičnu prijavu za Bosanski Brod, broj 02-963/93 od 09.08.1993. godine. Ako se navedena činjenica dovede u vezu i sa navodima iz dopisa, gdje se konstatuje da nema podataka i najvjerojatnije da nije pravljen nikakav zapisnik o izuzimanju ovog dokumenta, ali da se nisu pravili zapisnici ni o mnogim drugim dokumentima izuzimanim na sličan način, Apelaciono vijeće nalazi da nema sumnje u pogledu vjerodostojnosti ovog dokaza, te da time ne može biti upitna ni njegova zakonitost.

B. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 299. ZKP BiH- POGREŠNO ILI NEPOTPUNO
UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

1. Žalbeni prigovori braniteljice optužene Indire Kamerić

(a) Identitet optužene i njeno svojstvo u inkriminisanom periodu

38. Braniteljica izjavljenom žalbom, po žalbenom osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja prije svega osporava zaključak suda o pripadnosti optužene 101. Bosanskobrodskoj brigadi HVO u inkriminisanom periodu, ističući da je prvostepeni sud iz obrazloženja izostavio dokaz tužilaštva T-21, a koji ide u prilog tezi odbrane da je optužena bila civil, a ne vojnik.

39. U vezi sa navedenim, braniteljica ističe i da je prvostepeni sud u pobijanoj presudi na štetu optužene cijenio samo dio dokumenta – dokaz T-28, i to onaj prema kojem se optužena nalazi na platnim listama za mjesec avgust i septembar 1992. godine, a nije cijenio dio u kojem se navodi kako se optužena ne nalazi u službenoj evidenciji odsjeka za vojna pitanja za Općinu Bosanski Brod. Također, odbrana ukazuje na dokaz T-29 (dopis Ministarstva odbrane) kojim se samo ukazuje na eventualnu mogućnost pripadnosti imenovane jedinicama HVO, a što prema stavu braniteljice nije dovoljno za dokazivanje postojanja krivičnog djela ratnog zločina. Svoju tezu odbrana potkrijepljuje i dokazima tužilaštva T-30 i T-31 detaljno ih obrazlažući na strani 17. i 18. žalbe, a ističući kako ih je sud cijenio polovično.

40. U žalbi se nadalje navodi da je sud imao niz materijalnih dokaza odbrane – spiskova HVO iz inkriminisanog perioda (dokaz O-21), na kojima se nalaze pojedine osobe koje su pominjali svjedoci i na kojim nema optužene, ali da im nije dat značaj, već je sud isključivo cijenio dokaze tužilaštva.

41. U prilog svojoj tezi, kako je optužena radila kao civil, odbrana ukazuje i na dokaze O-10 i O-11, zaključujući da je to potvrđeno i saslušanjem svjedoka odbrane Ferida Osmičića, Rešada Budnaivice i same optužene.

42. Oспорavajući identitet optužene, braniteljica u žalbi, nakon parafraziranja iskaza svjedoka koji idu u prilog odbrani (Ferida Osmičića, Rešada Bundavica, same optužene, kao i Snježane Čavalić), zaključuje da se prvostepeni sud u pobijanoj presudi, u pogledu identiteta optužene, isključivo bavio iskazima svjedoka Tužilaštva, te nasuprot činjeničnim zaključcima suda ističe da svjedoci tužilaštva koji su poznavali optuženu prije rata, istu nisu mogli prepoznati u sudnici kao Indiru koju su viđali na stadionu Polet (iskaz IK4, Željka Dujanić, IK 5). Kada je u pitanju iskaz Hazbe Nukić i IK 1, odbrana ističe da isti nisu dovedeni u vezu sa iskazima svjedokinje Stane Živković.

43. Žalba se posebno osvrće na iskaz svjedokinje Slobodanke Vidić, nalazeći da je njen iskaz u suprotnosti sa iskazom svjedoka Ferida Osmičića.

44. Apelaciono vijeće navedene prigovore nalazi neosnovanim.

45. Nasuprot tvrdnjama iz žalbe, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud ispravno utvrdio činjenično stanje, iz kojeg je proizašao pravilan zaključak o statusu optužene, to jest da je ista bila pripadnica 101. Bosanskobrodske brigade.

46. U prilog ovakvom stavu Apelacionog vijeća prije svega ukazuje detaljno obrazloženje prvostepene presude, u kojoj je ispitujući sve dokaze, te navodeći one ključne koji su doveli do takve odluke, pretresno vijeće obrazložilo na osnovu čega je zaključilo da je optužena imala taj status.

47. Kada tako zaključuje, ovo vijeće prije svega nalazi, nasuprot žalbenim navodima braniteljice, da izostavljanje dokaza T-21 iz obrazloženja presude, ne znači da isti nije cijenjen, naročito ako se uzmi u obzir da iz samog sadržaja dopisa proizilaze informacije koje su cijenjene i iz drugih dokaza (npr. T-28). U tom svjetlu, Apelaciono vijeće podsjeća kako pretresno vijeće nije u obavezi da se osvrne na svaki izvedeni dokaz², već će cijeniti sve dokaze, u presudi se osvrnuti samo na ključne, koji su doveli do odluke kakva jeste.

48. Nadalje, ovo vijeće, nasuprot žalbenim navodima braniteljice, nalazi da je dokaz tužilaštva T-28 ispravno cijenjen. S tim u vezi se u paragrafu 84. pobijane presude navodi:

² Žalbeno vijeće u predmetu Kvočka podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o činjenicama, pretresno Vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu. (presuda Žalbenog vijeća u predmetu Kvočka i dr., par. 23-25)

„Tačno je da se u ovom dopisu ministarstva navodi da se optužena ne nalazi u službenoj evidenciji ministarstva niti je upisana u VOB-1, 2 i 3 kao i VOB 1-žene i ostali, međutim, kod postojanja drugih dokaza, i to navedene kontrolne liste pripadnika i popisa vojnih osoba koji potiču iz relevantnog perioda i koji, cijeneći ih sa drugim provedenim dokazima nesumnjivo ukazuju na njen status u oružanim snagama, Vijeće ovu okolnost ne nalazi od odlučnog značaja na način kako prezentira odbrana.“

49. Dakle, prvostepeni sud je, protivno neosnovanom prigovoru braniteljice, cijenio dokaz T-28 u cjelini, ali je i pored činjenice da jedan dio dokaza ne ukazuje o pripadnosti optužene navedenoj brigadi, dovodeći ga u vezu sa svim drugim dokazima, ispravno zaključio da je nesumnjiv status optužene u oružanim snagama.

50. Razmatrajući prigovor odbrane u pogledu dokaza T-29, te činjenice da je prvostepeni sud prihvatio navod odbrane u vezi istog, ali ga ipak doveo u vezu sa drugim dokazima, te dao zaključak suprotan stavu odbrane, ovo vijeće nalazi da odbrana ovom dokazu, kao i mnogim drugim, pristupa parcijalno, te isti prilagođava na način kako to odgovara njenom stavu u pogledu izbjegavanja krivice za inkriminirane događaje. Pretresno vijeće je, cijeneći navedeni dokaz zaključilo da isti, kao ni dokaz T-28, nisu takvog značaja da se samo na osnovu njih može van svake sumnje zaključiti o pripadnosti optužene vojnim formacijama. Međutim, pretresno vijeće je ispravno postupajući cijeno sve provedene dokaze, dajući razloge za njihovu potpunu ocjenu, kako svakog dokaza pojedinačno, tako i u cjelini i njihovoj međusobnoj povezanosti, suprotstavljajući dokaze odbrane i optužbe, te na temelju takve ocjene utvrdilo odlučnu činjenicu o pripadnosti optužene vojnim formacijama.

51. Dakle, kada se pobijana presuda poziva i samo na indicije, u konkretnom slučaju „*mogućnost pripadanja jedinicama HOV-a*“, ona to čini na način što podastire dokaze u odnosu na mnoštvo različitih okolnosti koje uzete u svojoj kombinaciji konfiguriraju postojanje konkretne činjenice svojstva optužene. Potkrijepljenost ovakvog stava, Apelaciono vijeće nalazi u paragrafu 86. pobijane presude, u kom smislu naročito uočava slijedeće: „... Međutim, kada se ova mogućnost cijeni u vezi sa ostalim provedenim dokazima, odnosno činjenicom koja proizilazi iz saglasnih iskaza svjedoka optužbe da su optuženu, odnosno osobu koja se tada zvala Indira Vrbarjac, majke Nevze ojevcjačkog prezimena Čosić, vidjeli u stanici milicije i na stadionu Polet, obučenu u uniformu VP HVO-a zajedno sa drugim pripadnicima HVO-a, odnosno u kancelarijama na spratu iznad svačionica u kojima su smješteni zatvorenici, a kako će to detaljno biti obrazloženo u presudi, onda ovi dokazi van svake razumne sumnje ukazuju na takav njen status. ...“

Dakle, Apelaciono vijeće je kod ovog imalo u vidu stanovište po kojem „*kombinacija tih okolnosti obično i postciji samo zato što je doista i postcjala ta konkretna činjenica*“³, pa stoga zaključuje da u svjetlu istaknutih žalbenih prigovora nije moglo doći do utvrđenja da postoji još neki također razumno moguć zaključak na osnovu istih dokaza osim onog do kojeg je došlo prvostepeno vijeće, a kojim bi se podrazumijevalo da određena činjenica, u konkretnom pripadnost vojnoj formaciji, možda nije postojala.

52. Slijedeći žalbene prigovore, ovo vijeće nalazi da je prigovor braniteljice kako dokaz T-30 nije doveden u vezu sa iskazom optužene neosnovan. Preispitujući navedeni prigovor, Apelaciono vijeće uočava da je navedeni dokaz, odnosno sadržaj istog – podatak o obračunu plaće za optuženu, u iznosu od 3.200,00 KM, što odgovara periodu od 8 (osam) mjeseci sudjelovanja u oružanim snagama (kako se i u dopisu konstatuje), upravo povezan sa navodom optužene da je od početka sukoba pa do zauzimanja Bosanskog Broda od strane VRS, odnosno do oktobra 1992. godine bila u Bosanskom Brodu, nakon čega je napustila BiH i vratila se nakon okončanja sukoba, iz čega je pretresno vijeće zaključilo da je obračun dodatne plaće evidentiran upravo za period koji odgovara inkriminisanom. Dakle, to što prvostepeni sud navedeni dokaz nije povezao sa iskazom optužene na način kako to odbrani odgovara, ne znači da isto nije urađeno, već nasuprot, da je cijenjeno međusobno, i to prema stavu ovog vijeća, na ispravan način.

53. U pogledu dokaza T-31 (koji je odbrana osporavala već i u dijelu koji se odnosi na bitne povrede odredaba krivičnog postupka (vidi para. 37. ove presude), braniteljica isti pokušava oslabiti podastirući dokaze odbrane O-21, O-10 i O-11, te zaključujući da je prvostepeni sud prihvatio navedeni dokaz Tužilaštva kao manjkav, bez da je s druge strane cijeno dokaze odbrane, a koji dokazi prema stavu braniteljice nesumnjivo ukazuju da je optužena bila civilno lice. Apelaciono vijeće, ispitujući takve navode braniteljice, nalazi da su isti paušalni i neosnovani, te ostaje kod zaključka da je, nasuprot navodima odbrane, pretresno vijeće ispitalo sve provedene dokaze, dalo njihovu potpunu ocjenu, kako svakog dokaza pojedinačno, tako i u cijelini i njihovoj međusobnoj povezanosti, suprotstavljajući dokaze odbrane i optužbe, te na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja, donijelo odluku po pitanju činjenice na koju se isti odnose, konkretno pripadnosti optužene 101. Bosanskobrodskoj brigadi. Kada tako zaključuje, Apelaciono vijeće se oslanja na ispravna činjenična utvrđenja prvostepene presude iz paragrafa 91. pobijane

³ MKTJ, drugostepena presuda u predmetu *Delalić*, par. 458.

presude, pri čemu napominje da je presudna činjenica koja ide u prilog dokazu T-31, odnosno spornom spisku pripadnika brigadi, to da sadržaj dokumenta odgovara onome o čemu su svjedoci svjedočili, odnosno da se na spisku i u iskazima svjedoka spominju ista imena, uključujući i Indiru, dok s druge strane nalazi da dokazi o radu optužene u Opštini ni na koji način ne znače da ista *a priori* nije mogla raditi na oba mjesta. Čak i ako se uzme u obzir činjenica da je optužena radila na pečačenju stanova, te izdavanju potvrda za prelazak mosta, za Apelaciono vijeće to ne isključuje sasvim realnu mogućnost i boravka u navedenom svojstvu na stadionu Polet.

54. U vezi sa prethodno iznesenim, ovo vijeće je razmatrajući i prigovore odbrane koji su usmjereni na eventualnu zamjenu identiteta, zaključilo da su isti, kao takvi, neosnovani i usmjereni na izbjegavanje odgovornosti, dok s druge strane nalazi da su zaključci prvostepenog vijeća potpuno ispravni i argumentovani, i doneseni na osnovu ocjene svih dokaza, koji u svojoj kombinaciji daju nesumnjiv zaključak o identitetu optužene.

55. Kod takvog zaključivanja, ovo vijeće se prije svega osvrnulo na iskaz Slobodanke Vidić, koja je van razumne sumnje, nasuprot navodima odbrane, potvrdila činjenicu da se u slučaju osobe Indira upravo radi o optuženoj Indiri Kamerić, čije je djevojačko prezime Vrbanjac, te čija je majka Nevzeta djevojačkog prezimena Ćosić. U tom smislu, prigovori koji pokušavaju osporiti iskaz ove svjedokinje, povezujući ga sa navodno suprotnim iskazom Ferida Osmičića, ukazuju se bezuspješnim, obzirom da ovo vijeće prihvata ispravan stav pretresnog vijeća koje je jasno zaključilo da svjedokinja Vidić govoreći o dvorištu kuće u kojem bi sretala optuženu, misli na dvorište djeda i majke optužene, a ne na njen stan, pa isticanje odbrane kako je ista živjela u stambenoj zgradi ne dovodi u sumnju iskaz ove svjedokinje.

56. Nadalje, Apelaciono vijeće ukazuje da je prvostepeni sud pravilno povezo iskaz svjedokinje Slobodanke Vidić i Živković Stane, a koje iskaze je kasnije ispravno povezo i sa iskazom Hazbe Nukić, dok su prema stavu ovog vijeća neosnovani navodi odbrane kako je pretresno vijeće cijenilo samo dijelove iskaza. Naime, upravo žalbeni prigovori parcijalno pristupaju navedenim iskazima, cijeneći ih i povezujući onako kako to odgovara za argumentovanje same teze odbrane. Dakle, jasno je da su svjedokinje Vidić i Živković dovedene prije Nukić Hazbe, pa je svjedokinja Živković do tada i saznala da se radi o Indiri, te o istom mogla informisati i Hazbu Nukić. Iz transkripta sa glavnog pretresa od 20.03.2014. godine, a na koji se poziva i odbrana, ukazujući na polovičan pristup suda

iskazima Nukić i Živković, proizilazi sljedeće:

Sudija: Dobro. Recite mi kad Vi prvi put u suštini saznajete ko je ta plava žena, eto ta našminkana koja je Vas ispitivala?

Svjedok: U prostoriji od mojih logorašica, od moje teta Stane pokojne Živković i Marije Stanićke, koje su je znale.

Sudija: Da, da, a kako su je one znale? Je li znate to?

Svjedok: A, mještanke, komšinice su bile.

...

Sudija: Dobro. Ja ću samo nekoliko pitanja postaviti još ovo što je kolega pitao. Dakle, saznali ste da se ova osoba zove Indira Vrbanjac, koliko sam ja razumio, je li tako, od ovih koje su bile pritvorene zajedno sa Vama, od ovih drugih žena?

Svjedok: Jeste, od Stane Živković...

Sudija: I, dobro.

Svjedok: I Mare Stanić.

Sudija: U odnosu na ovaj...

Svjedok: Od Koviljke isto.

...

Sudija: Dobro. A, kad su kazale ovo da su, da su, da su komšije, jesam li razumio dobro, susjedi, jesu li rekli gdje, kako, kako su komšije, kako se poznaju, koga znaju od ove Indire i tako? Je li još bilo ikakve priče u vezi njihovih činjenica koje su Vam oni prezentirali u pogledu poznavanja?

Svjedok: Pa, recimo Stana Živković, umrla ja, poznavala je njenu majku direktno koja je radila u Elektrodistribuciji, naplaćivala struju i pile su zajedno kafu.

Sudija: Dobro.

Svjedok: To mi je rekla Stana Živković. I tako da sam ja saznala.

57. Dakle, upravo je odbrana navedenom iskazu pristupila parcijalno, jer kako se vidi iz iskaza, osim Živković, ovdje se spominje i ime Marije Stanić, kao i Koviljka Stojković, za koje je svjedokinja Nukić uopšteno konstatovala da su mještanke, komšinice sa optuženom Kamerić, bez preciziranja kako to odbrana prilagođavajući svojim stavovima iznosi, i bez naglašavanja da je svjedokinja Nukić rekla da je poznavala majku optužene Kamerić, a ne nju lično, pa je stoga prigovor da nije istinit iskaz svjedokinje Hazbe Nukić – neosnovan. Također, ovo vijeće uočava i iskaz Koviljke Stojković, koji također govori o

tačnom identitetu optužene, a koji je odbrana izostavila, jer očito da ne ide u prilog istoj, a o kojem se govori u paragrafu 102. pobijane presude gdje se navodi:

„Takođe, dovodeći u vezu iskaz same optužene kao i materijalne dokaze odbrane iz kojih proizilazi da je bila uposlena u opštini Bosanski Brod, sa iskazom svjedoka Stojković Koviljke pročitanim na glavnom pretresu u kojem svjedokinja navodi „..... dolaskom do stadiona oni nas izvode iz vozila i uvode nas u prostor,ju u kcjcj je radila Vrbarjac Indira. Tada sam se ja obratila Vrbarjac Indiri kcju sam od ranije poznavala preko svcje sestre kcja je radila u Skupštini opštine Bosanski Brod...“⁴, zatim pročitanim iskazom svjedoka Maleš Jelke-sestre Stojković Koviljke, pročitanim na glavnom pretresu u kojem navodi da se sjeća da je u zatvoru na stadionu Polet bilo nekoliko žena u uniformama među kojima i Indira koju je od ranije poznavala, te na kraju i sa pročitanim iskazom svjedoka Pejić Save, u kojem svjedok navodi „....mislim da je u logoru glavna bila izvjesna Indira, pravnica, kcja se takođe isticala u mučer,ju zarobljenih Srba.... Ona je imala kancelar,ju odmah na ulazu u prostor,je stadiona....“, Vijeće nalazi da je nesumnjivo da su i ovi svjedoci identificirali osobu sa imenom Indira Vrbanjac upravo u ličnosti optužene koja je doista po zanimanju bila pravica i uposlenik opštine.⁵“

58. Slijedeći navedeno, i prigovor po pitanju iskaza svjedokinje IK-1, ukazuje se neosnovanim, dok u odnosu na Dujanić Željka i IK-4 Vijeće nalazi sljedeće. U pogledu svjedoka IK-4 ovo Apelaciono vijeće nalazi prije svega problematičnim i u manjoj mjeri pouzdanim načinom navodnog prepoznavanja, u smislu kratkog pitanja tužioca prepoznaje li optuženu ili ne, pri tome naročito imajući u vidu da svi svjedoci, u skladu sa osobenostima sopstvene percepcije zapažaju, te sopstvenom sposobnošću izražavanja prenose ono što su zapamtili na licu i tijelu osobe o kojoj se izjašnjavaju, te da je razumljivo da s obzirom na stanje straha i neizvjesnosti u kojem se konkretno i IK-4 tada nalazio, da je mogao drugačije doživjeti i sagledati situaciju, a da proživljavajući ponovo traume tokom svjedočenja, nije mogao u trenu povezati lik optužene, koji je zasigurno i izmijenjen. U odnosu na iskaz svjedoka Željka Dujanića, Apelaciono vijeće je uvidom u transkript sa glavnog pretresa od 25.02.2014. godine, uočilo da je odbrana konstruišući svoj prigovor po ovom osnovu, navedenom iskazu parcijalno pristupila, cijeneći samo krajnji odgovor, nakon nekoliko pitanja upućenih svjedoku u pogledu prepoznavanja optužene. U tom smislu, ovo vijeće uočava da je svjedok nekoliko puta iskazao zbunjenost u pogledu izgleda optužene, zbog očito promijenjenog izgleda, što je očito za posljedicu

⁴ T-10;

⁵ T-10 - zapisnik o saslušanju svjedoka po hronologiji sačinjen od strane Državne agencije za istrage i zaštitu pod brojem 17-12/03-04-2-115-81/07 od 06.12.2007.godine; T-6 - zapisnik o saslušanju svjedoka Pejić Save sačinjen od strane Policijske stanice Modriča broj 11-6/02-230-194/04 od 09.07.2004.godine. T-7 zapisnik o saslušanju svjedoka Maleš Jelke sačinjen od Policijske stanice Brod, pod brojem 11-9/02-230.5-9/06 od 29.05.2006.godine;

imalo i njegov krajnji odgovor.⁶ Također, zanimljivo je da se odbrana sada poziva na ovo (ne)prepoznavanje, a za koje je prema transkriptu upravo isticala da je nezakonito.⁷

59. U odnosu na iskaz svjedokinje IK-5, prepoznavanje optužene od strane iste nije relevantno, pogotovo na ovaj dio osuđujućeg dijela presude, obzirom da je po pitanju radnji izvršenih prema IK-5, donesena oslobađajuća presuda.

60. Na kraju, a u odnosu na svjedoke koje odbrana potencira, jer joj isti odgovaraju (Ferid Osmičić, Snježana Čavalić i Rešad Bundavica), ovo vijeće u potpunosti podržava zaključak pretresnog vijeća iz paragrafa 113. i 114. pobijane presude u kojima je data ocjena njihovih iskaza.

61. Kada ovako zaključuje, Apelaciono vijeće, kao i pretresno, ima u vidu promjenjivost određenih kategorija, kao što je boja kose, vid i slično. U tom smislu, kako je i prvostepeni sud to zaključio, nalaz o očne poliklinike nije relevantan, obzirom da ne potiče iz relevantnog perioda, a u odnosu na boju kose i ovo vijeće ukazuje na dokaz T-14, iz kojeg proizilazi da je optužena nekad bila svijetle (plave) boje kose, a što dalje nesumnjivo upućuje na zaključak o promjeni te boje u određenim periodima života, pa na osnovu toga osnovano nije poklonjena vjera u tom pogledu ni svjedoku Osmičiću, ni optuženoj lično.

62. Dakle, na osnovu svega navedenog, žalbeni prigovori odbrane po pitanju svojstva optužene, ukazuju se neosnovanim, čime se potvrđuju sva utvrđenja prvostepenog suda

⁶**Sudija:** Dobro. Izvolite tužitelju dalje. Jeste li, je li Vam poznato da je u ovoj sudnici Indira Kamerić, odnosno je li prepoznajete?

Svjedok: Pa dobro promijenila se, a ovaj, mislim nije kao....

Sudija: Bi li je mogli danas prepoznati, sjećate li se nje?

Svjedok: Pa ne bi je mogo na ulici prepoznat, recimo kad bi se sreli ovaj...

Sudija: Imajući u vidu njen lik i to što, što ste je poznavali, da li bi je danas mogli prepoznati?

Svjedok: Pa taj lik bi mogo poznati, sad...

Sudija: Pa pogledajte u sudnici dobro da li ima takva osoba? Ako se sjećate, ako možete, ako ne možete, recite da ne možete.

Svjedok: Ne mogu...

Sudija: Molim?

Svjedok: Nije ni slična ovaj, kao nekad što je.

⁷**Tužilac:** Da li je ona danas ovdje među nama?

Svjedok: Jeste.

Tužilac: Možete pokazati pred sudom.

Svjedok: Pa evo preko puta.

Tužilac: Opišite šta ima na sebi?

Branilac: Prigovor časni sude. Samo prigovaram. Ovo je nezakonito prepoznavanje, koje nije u skladu sa ZKP-om.

po pitanju pripadnosti optužene optužene 101. Bosanskobrodskoj brigade, a time je pravilan i zaključak iz pobijane presude o utvrđenom neksus između radnje izvršenja i oružanog sukoba, kao ključnog elementa pri dokazivanju krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

(b) Tačka 1. izreke presude (2. optužnice) – zlostavljanje zatvorenice Nukić Hazbe i zatvorenika IK3

63. Braniteljica optužene u odnosu na tačku 1. izreke presude, prije svega ponovo osporava status optužene, odnosno njenu pripadnost 101. Bosanskobrodskoj brigadi. Nadalje, odbrana pokušava kroz prezentiranje ranijih iskaza svjedoka oštećenih, Hazbe Nukić i IK-3, ukazati na to kako isti ranije nisu spominjali inkriminirani događaj, kao i da je nejasno zbog čega je prihvaćen nalaz i mišljenje vještaka, dokaz T-39, obzirom da se isti ne može dovesti u vezu sa tačkom 1. izreke presude, a što takođe problematizira i u odnosu na svjedokinju Stanu Živković zaključujući da je sve ovo za rezultat imalo pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje.

64. Apelaciono vijeće navedene prigovore nalazi neosnovanim.

65. Prije svega, ovo Vijeće nalazi da je već ranije dalo obrazloženje zaključka o pravilnosti utvrđenja činjenice identita ženske osobe imena Indira koju su dva svjedoka – oštećena, Hazba Nukić i IK-3, opisali kao jednog od saizvršilaca u pretrpljenim zlostavljanima opisanim u ovoj tački izreke presude.

66. Pokušaj braniteljice optužene, da ukazivanjem na ranije iskaze svjedoka oštećenih dovede u sumnju njihove iskaze sa glavnog pretresa u kojima su detaljno prikazali inkriminirani događaj, za ovo vijeće je neosnovan i neprihvatljiv. Kada tako zaključuje, Apelaciono vijeće se u pogledu Hazbe Nukić rukovodi činjenicom da je ista pretrpjela i mnoga druga, puno teža zlostavljanja, pa joj je pričanje o navedenom, iako takođe teškom događaju, vjerovatno bilo u datim trenucima nebitno, kada je bila u situaciji da prepričava detalje i ponovo proživljava traume iz mnogo dramatičnijih doživljaja. U odnosu na IK-3, ovo vijeće cijeni da je istom vjerovatno bilo neugodno da priča o tuđoj „muci“, obzirom da inkriminirani događaj iz tačke 1. izreke presude mnogo više pogađa dostojanstvo oštećene Hazbe Nukić. Stoga ovo vijeće u potpunosti nalazi pravilnim

činjenična utvrđenja pretresnog vijeća, detaljno obrazložena u prvostepenoj presudi, koja su utvrđenja prvenstveno utemeljena na iskazima ovih svjedoka oštećenih, pri tome naročito imajući u vidu razloge iz pobijane presude date u paragrafa 156.: „*Vijeće nalazi da je nemoguće da bi bilo ko, izmislio takav događaj, a pogotovo da su o njemu lažno svjedočile ne jedna, nego dvije osobe. ...*“

67. U odnosu na prigovor odbrane o nerelevantnosti dokaza T-39 – nalaz i mišljenje vještaka, Apelaciono vijeće ukazuje da je ovaj dokaz od strane pretresnog vijeća očigledno cijenjen kao potkrijepljujući, i to u pogledu činjenice da je oštećena Hazba Nukić kao zatvorenica na stadionu Polet u Bosanskom Brodu bila zlostavljana, kao i da je to pominjala kroz davanje anamneze, a na isti način je cijenjen i iskaz Stane Živković. Dakle, pored ključnih dokaza, iskaza samih oštećenih, navedeno je cijenjeno u smislu potkrijepljenja navedenih iskaza o boravku i zlostavljanju u stadionu „Polet“, a ne kao neposredni dokazi u odnosu na inkriminirani događaj, pa se slijedom toga i ovi žalbeni prigovori braniteljice optužene odbijaju kao neosnovani.

68. Iako se braniteljica ponovo poziva na navodnu praksu u drugim presudama, ovo vijeće ponovo naglašava da postupa u konkretnom slučaju, bez obaveze vezivanja za druge predmete, već isključivo obavezom preispitivanja konkretnog činjeničnog stanja ograničavajući se na prigovore iz predmetne žalbe.

(c) Tačka 2. izreke presude (tačka 3. optužnice) – zlostavljanje zatvorenika Jove Dujića

69. Oспорavajući pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na ovu tačku izreke presude, braniteljica u žalbi ukazuje na, prema njenom stavu, nelogičnosti i razlike u iskazima svjedoka koji su svjedočili o ovom inkriminisanom događaju, pokušavajući osporiti učešće optužene u istom, te zaključujući kako je primjenom načela „in dubio pro reo“ sud istu trebao osloboditi od optužbe za ove inkriminacije.

70. Nadalje, braniteljica i u odnosu na ovaj inkriminirani događaj osporava pripadnost optužene oružanim snagama.

71. Apelaciono vijeće ove žalbene prigovore nalazi neosnovanim.

72. Nasuprot navodima braniteljice, koja različite pozicije svjedoka tokom dešavanja zlostavljanja Jove Dujića, želi iskoristiti u prilog tezi odbrane ističući navodne razlike u iskazima svjedoka, ovo vijeće nalazi da je pretresno vijeće sasvim pravilno u paragrafu 172. zaključilo sljedeće:

„Nadalje, u svim bitnim dijelovima iskaz svjedoka Narića saglasan je sa iskazom svjedoka IK-4 koji je takođe svjedočio na način iz kojeg je Vijeće zaključilo da se nesumnjivo radi o očevidcu ovog događaja, pri čemu je Vijeće imalo u vidu bitnu okolnost koja proizilazi iz iskaza ova dva svjedoka, a to je da događaj nisu posmatrali sa istog mjesta. Svjedok Narić se nalazio unutar prostorija stadiona dok iz iskaza svjedoka IK-4 proizilazi da se nalazio ispred ulaza, odnosno na igralištu. Takođe iz njihovih iskaza proizilazi da je zatvorenik Dujić bio podvrgnut zlostavljanju istog dana u više navrata, odnosno da su vojnici pravili pauze pa se ponovo vraćali i tukli ga, stoga je izvjesno da su njih dvojica vidjeli različite segmente ovog događaja.“

73. Dakle, nakon ovakvog razložnog i pravilnog zaključka iz prvostepene presude, ovo vijeće ne nalazi prihvatljivim prigovore braniteljice koja razlike u iskazima svjedoka, za koje je očito da su sa različitih mjesta posmatrali različite segmente događaja, pokušava tretirati kao protivrječnosti u njihovim iskazima koje bi rezultirale zaključkom o nepouzdanosti njihovih iskaza, te u krajnjem primjenom principa „in dubio pro reo“.

74. Obzirom da se braniteljica u žalbi kratko poziva na dio neprihvaćenog iskaza svjedoka Branislava Narića kada govori o skakanju optužene u štiklama po leđima zatvorenika, a da je na sjednici Apelacionog vijeća također potencirala pitanje obuće u smislu da je nemoguće da je optužena bila u štiklama, obzirom da takva obuća ne postoji u broju koji bi istoj odgovarao, Apelaciono vijeće upućuje na zaključak prvostepenog suda iz paragrafa 177. pobijane presude, ističući da navod o skakanju u štiklama nije prihvaćen, pa u tom smislu se ne može ni iznositi u prilog odbrani, jer je svakako izostavljen u činjeničnom opisu, ali što ne znači da je ovaj svjedok, kako se to tvrdi u žalbi, lažno teretio optuženu.

75. U pogledu prigovora braniteljice u odnosu na svojstvo optužene, odnosno ponovno otvaranje pitanja oko pripadnosti iste 101. Bosanskobrodskoj brigadi, ovo vijeće upućuje na ranije dato obrazloženje o neosnovanosti takvog prigovora.

76. Na kraju, imajući u vidu sve prethodno izneseno, ovo vijeće nalazi da je prvostepeni sud potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje u odnosu na tačku 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude, te sve žalbene prigovore po tom osnovu, kako je to već obrazloženo,

odbija kao neosnovane. S tim u vezi, bitno je naglasiti da prilikom utvrđivanja da li je zaključak pretresnog vijeća bio opravdan Apelaciono vijeće uvijek ima na umu da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće, obzirom da je izvođenje i ocjena dokaza izvedenih na glavnom pretresu prvenstveno zadatak tog vijeća. Stoga Apelaciono vijeće treba iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće, rukovodeći se pri tome standardom razumnog presuditelja.

C. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 298. ZKP BIH- POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

1. Žalba braniteljice optužene

(a) Zaključak o „žrtvama civilnog stanovništva“

77. Iako je osporavanje ovog zaključka, braniteljica podvela pod žalbeni osnov pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, kako od istog zavisi pravilnost primjene Krivičnog zakona, to će prigovori iz žalbe s tim u vezi biti razmotreni u ovom dijelu presude.

78. Osporavajući status civila u odnosu na oštećenog IK-3, braniteljica se poziva na njegov iskaz sa glavnog pretresa, dok u prilog svom stavu da oštećeni Jovo Dujić nije bio civil ukazuje na sadržaj dokaza O-21, odnosno Uvjerenja Komande operativne grupe od 20.09.1993. godine u kojem se navodi da je Jovo Dujić poginuo kao pripadnik VRS.

79. Apelaciono vijeće žalbene prigovore nalazi neosnovanim.

80. U pogledu osporavanja statusa civila u odnosu na svjedoka IK-3, odnosno isticanje njegovog iskaza, od strane braniteljice optužene, Apelaciono vijeće je uvidom u transkript sa glavnog pretresa od 27.03.2014. godine, našlo da je iskaz ovog svjedoka od strane odbrane cijenjen parcijalno, koristeći se samo dijelom iskaza, onako kako to odbrani odgovara. U tom smislu, Apelaciono vijeće ukazuje na sljedeći dio iskaza:

Tužitelj: Da li ste nekad predali to oružje?

Svjedok: Jesam.

Tužitelj: Kad i kome?

Svjedok: Kad smo bili protjerani iz Barice, kad je HVO očistio ova tri sela i nas su preterali preko Ukriue u selo Bosanski Lužani i tu smo predali naoružanje.

Tužitelj: Kome ste predali naoružanje?

Svjedok: Predali smo mjesnoj zajednici Bosanski Lužani, tamo je bio predsjednik Crvenog krsta ili kriznog štaba, ne znam reći ja kako se tad...tamo je bio početak.

...

Tužitelj: Kad ste bili zarobljeni?

Svjedok: Kad smo krenuli za Osinju, pošto je javljeno da su od mog komšije Stjepanović Jove (*nejasno*) smješteni u Osinju i mi smo krenuli s autom, i na barikadi Komarica u isto redovni magistralni put Doboj - Derventa, bile su barikade, protivtenkovske mine, na čitavom putu, i tu smo zaustavljeni.

Tužitelj: Ko je tu držao tu barikadu?

Svjedok: HVO. Al' oni su ovaj prije toga imali isturenog jednoga momka koji je bio u rezervnom sastavu policije, milicije tadašnje, i on nas je ustavio, i kad je tražio dokumente, onda sam ja primjetio s lijeve i desne strane da dolaze prema autu.

Sudija: Možemo li konkretizirati sad, da ne idemo zaista toliko široko u pogledu dakle, imajući u vidu činjenično stanje optužnice?

Tužitelj: Može, može, idemo u tom pravcu. I šta se s Vama desi tu na barikadi?

Svjedok: Pa, tu nas zarobljavaju, otimaju auto, maltretiranja, pucano je na mog kolegu, to vam u kratkim crtama, pošto ima dosta mojih izjava u kratkim crtama vidi se sve što pitate, đe ja mog'o upisati...

Tužitelj: Svjedok IK-3 ja Vas molim. Ja znam da imate više izjava ali samo odgovarajte na ova konkretna pitanja. Što mene interesuje vezano za ovaj predmet.

Svjedok: Dobro, da. Ja ću skraćeno eto...

Sudija: Gospodine IK-3 dakle saslušajte uvijek pitanje tužitelja pa u skladu sa postavljenim pitanjima dajite odgovore, ako treba neko dodatno obrazloženje jasno je da će tužitelj o tome tražiti dodatno obrazloženje.

Svjedok: Dobro.

Tužitelj: Konkretno. Gdje ste zarobljeni? Koje mjesto je to?

Svjedok: Selo Komarica.

Tužitelj: I ko Vas zarobi?

Svjedok: Hrvatsko vijeće odbrane. HVO. Odatle nas odvoze u Slavonski Brod.

81. Dakle, iz navedenog je očito da je odbrana samo cijenila dio iskaza, a da je izostavljen dio da je oštećeni već prije zarobljavanja bio razdužio oružje, kao i da je isti uhvaćen na barikadama kao civil, nenaoružano lice, a ne kao vojnik.

82. U odnosu na oštećenog, Jovu Dujića, ovo vijeće prihvata zaključak prvostepenog suda da obzirom da nema pouzdanih dokumenata o statusu ovog lica kao ratnog zarobljenika, da je valjalo zaključiti da se radilo o civilu, a naročito cijeneći da su u vrijeme zatočeništva na stadionu sva lica bila zajedno smještena, uključujući i ona za koja je i prema odbrani nesumnjivo da su bili civili, te da su svi bili duže vrijeme nenaoružani, iz čega evidentno proizilazi da strana u sukobu koja je držala zatvorenike nikog nije držala pod tretmanom ratnog zarobljenika.

83. Kako IK-3 i Jovo Dujić, u trenutku predaje pripadnicima HVO-u, odnosno postupanja optužene prema istima, očigledno nisu bili tretirani kao lica zarobljena u sukobu, to su isti i za optuženu mogli predstavljati civile, kako to pravilno zaključuje i pobijana presuda u paragrafu 132. Obzirom na tu činjenicu, svjedoci-žrtve su, već prilikom njihovog prvog kontakta sa optuženom, uživali zaštitu po članu 3. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine⁸, a to je odlučna činjenica koju je optužena znala i o čemu je prvostepena presuda iznijela valjane razloge.

84. Članom 3. Konvencije je decidno definisana kategorija zaštićenih lica. Prema ovom članu zaštićene su osobe one koje ne sudjeluju direktno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i koji su onesposobljeni za borbu usljed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog

⁸ Zajednički član 3 ženevskih konvencija, tzv. Konvencija u malom-ovo je zajednički član za sve četiri ženevske konvencije iz 1949. godine

razloga. Dakle, jednim članom ne samo da je zaštićeno više kategorija osoba, već su te osobe i izjednačene u pogledu njihovog statusa.⁹

85. Imajući u vidu iskaze svjedoka, evidentno je da se u konkretnom slučaju radi o kategoriji lica koja su "lišena slobode", što je optuženoj imajući u vidu sveukupne okolnosti, moralo biti poznato, kao što joj je moralo biti poznato da ta lica uživaju odgovarajuću zaštitu, kako to pravilno utvrđuje i prvostepena presuda.¹⁰

86. Imajući u vidu sve navedeno, radnje optužene, koje se tiču njenog postupanja prema ovim licima, su pravilno pravno kvalifikovane kao Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ.

(b) Posljedica krivičnog djela

87. Razmatrajući prigovore braniteljice u ovom dijelu, ovo vijeće nalazi da se u ovom pogledu ponavljaju navodi isticane kod bitnih povreda, u kom pravcu je od strane ovog vijeća data ocjena na koju ovom prilikom i upućuje, bez upuštanja u daljanja razmatranja. (vidi paragraf 17-19 i 27-29 ove presude)

(c) Bitna obilježja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva; nalazi vijeća o postojanju „saizvršilaštva“; nalazi vijeća o postojanju umišljaja

88. Imajući u vidu da braniteljica prepliće žalbene prigovore, odnosno iste povezuje po ovim navedenim osnovama, a sve u cilju konačnog zaključka, ovo vijeće nalazi da je radi davanja odgovora i razumljivosti iste potrebno objediniti i dati jedinstven odgovor.

⁹ Vidi Tužilac protiv Duška Tadića, predmet br. IT-94-1-T, Mišljenje i presuda, 7.5.1997., stav 616. ("Čak i ako su bila pripadnici oružanih snaga ... ili su na drugi način učestvovala u neprijateljskim djelima prije zarobljavanja, takva lica bila bi smatrana 'pripadnicima oružanih snaga' koji su 'onesposobljeni za borbu lišenjem slobode'." Shodno tome, ova lica uživaju zaštitu pravila običajnog međunarodnog humanitarnog prava primjenljivih na oružane sukobe, koja su sadržana u članu 3 Statuta.

¹⁰ Vidi Tužilac protiv Pavla Strugara, predmet br. IT-01-42-A, presuda žalbenog vijeća, 17.7.2008., fusnota 460 (... ukoliko se utvrdi da je žrtva bila zatvorena od protivničke strane u vrijeme počinjenja navodnog djela nad njom, njen status civila ili borca ne bi više bio relevantan, pošto, po definiciji, osoba lišena slobode ne može direktno učestovati u neprijateljstvima. Prema tome, napad na takvu osobu bi automatski bio nezakonit.")

89. Polazeći od toga da optužena nije imala status nadređene, braniteljica smatra da u odnosu na dovođenje i zlostavljanje IK-3 ne postoji direktna radnja optužene kojoj se može pripisati posljedica. U odnosu na mučenje Hazbe Nukić, braniteljica zaključuje da radnje koje su se desile u prisustvu optužene od strane drugih lica prema oštećenoj, istoj se ne mogu staviti na teret po osnovu individualne odgovornosti, a da preostala dva šamara se ne mogu okvalifikovati kao nečovječno postupanje.

90. U odnosu na radnje poduzete prema oštećenom Jovi Dujiću, u žalbi se ističe da se ponovo radnje drugih pripisuju optuženoj, a da se postavlja i pitanje da li su radnjama optužene – udaranje metalnom šipkom – ostvarene posljedice.

91. Slijedom navedenog, braniteljica smatra da je povrijeđen Krivični zakon u smislu člana 298. a) i b) (djelo za koje se goni nije krivično djelo, postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost).

92. U odnosu na postojanje saizvršilaštva, braniteljica nalazi da prvostepeni sud zaključak o tome nije donio pravilnom primjenom odredbe člana 22. KZ SFRJ, te da razlozi koji su u vezi s tim dati u pobijanoj presudu dovode u sumnju izvršilačku djelatnost.

93. U odnosu na psihološki odnos optužene kao izvršioca, odbrana zaključuje da je o tome u pobijanoj presudi data samo proizvoljna konstatacija..

94. Apelaciono vijeće navedene prigovore nalazi neosnovanim.

95. Prije svega, ovo vijeće, upućujući na relevantne dijelove ove presude koji govore o tome, podsjeća da optužena optužnicom nije terećena, a niti pobijanom presudom oglašena krivom po osnovu komandne, već po osnovu individualne odgovornosti.

96. I po nalaženju ovog vijeća, prvostepeno vijeće je u radnjama optužene koje su činjenično opisane u izreci pobijane presude pravilno našlo postojanje saizvršilaštva u smislu člana 22. preuzetog KZ SFRJ.

97. U svjetlu odredbe člana 22. KZ SFRJ, Apelaciono vijeće naglašava da opšta pretpostavka za saizvršilaštvo kao jednog od oblika saučesništva u izvršenju krivičnog djela je zajednička odluka o djelu: svaki izvršilac je nosilac odluke o izvršenju djela, svako zajedno s drugim ostvaruje svoje djelo, ali i sam doprinos je takav da u okviru zajedničke odluke o djelu i podjele uloga, predstavlja bitni dio u procesu plana izvršenja djela. Težište je na *zajedničkom izvršenju* djela, koje se ostvaruje *zajedničkim učestvovanjem* u

samoj radnji izvršenja ili *na drugi način*. Učešće saizvršioca u krivičnom djelu se materijalno izražava u tome što saizvršilac, postupajući sa umišljajem u odnosu na krivično djelo, djelujući zajedno sa drugim licima, preuzima takve radnje od kojih zavisi da li će, kako će i u kojoj mjeri biti ostvareno djelo. Dakle, kao i u konkretnom slučaju, optužena je postupala s umišljajem, htjela je izvršenje djela kao i njegovu posljedicu, te je u skladu s tim u toku cijelog procesa ostvarenja krivičnog djela kao saizvršilac imala volju i mogućnost da odlučujuće utiče na tok zbivanja i realizovanja posljedice obuhvaćene umišljajem.

98. U odnosu na oštećenog Jovu Dujića, ovo vijeće nalazi da odbrana u nedostatku argumenata ponovo potencira pitanje posljedice, i nelogično pitanje da li su udaranjem metalnom šipkom od strane optužene nastupile zabranjene posljedice, za što ovo vijeće upućuje na paragraf 197. pobijane presude.

99. U odnosu na osporavanje postojanja subjektivnog, odnosno psihološkog odnosa optužene kao saizvršioca, te isticanje odbrane kako nedostaje obrazloženje elemenata svijesti i volje u odnosu na samu posljedicu, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud o tome iznio pravilan i dostatno obrazložen zaključak u paragrafu 199. pobijane presude, gdje navodi:

“Pored toga, Vijeće je utvrdilo postojanje voljne komponente- *mens rea*, koja se ogleda u svijesti optužene da svojim radnjama počini konkretno krivično djelo, a imajući u vidu sve okolnosti pod kojima su izvršene radnje prema oštećenima, i to naročito dužina trajanja i intenzitet zlostavljanja, kao i drugih okolnosti. Vijeće nalazi da je optužena bila svjesna svog djela, kao i činjenice da će zbog njenih radnji nastupiti zabranjene posljedice, te je iz njenog ponašanja jasno da je takvu posljedicu i htjela da ostvari, pa obzirom da nisu provedeni dokazi koji bi dovodili u sumnju njenu uračunljivost u vrijeme počinjenja navedenih radnji, to snosi krivičnu odgovornost za krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ i koje je počinjeno u smislu odredbe člana 11. KZ SFRJ, a u vezi sa odredbom člana 22. KZ SFRJ.”

D. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 300. ZKP BiH- ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

100. Obzirom da je i žalba tužilaštva usmjerena na osuđujući dio presude u odnosu na odluku o visini kazne, Apelaciono vijeće će na ovom mjestu dati ocjenu u pogledu prigovora tužilaštva i odbrane u odnosu na osuđujući dio presude po ovom osnovu, dok će se u nastavku, posebno osvrnuti na ostali dio žalbe tužilaštva, koji je usmjeren na oslobađajući dio izreke presude.

1. Žalba tužilaštva

101. Tužilaštvo smatra da kazna zatvora u trajanju od 3 godine nije adekvatna, naročito cijeneći da su posljedice, s obzirom na konstantne degradacije žrtava, njihovu brojnost, pobude, poniženja, kao i kontinuitet, dalekosežne, te da će žrtve iste nositi zauvijek sa sobom. U žalbi se zaključuje da se ovakvom kaznu ne može ostvariti ni specijalna ni generalna prevencija, kao i da se ne daje nikakva satisfakcija žrtvama.

2. Žalba braniteljice optužene

102. Braniteljica u žalbi zaključuje da je, obzirom na to da je sud počinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka, te da je pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, optužena trebala biti oslobođena od krivične odgovornosti. Kod ovakve žalbe Apelaciono vijeće je bilo u obavezi da odluku o krivičnopravnoj sankciji iz pobijane presude ispita po osnovu proširenog dejstva žalbe propisanog odredbom člana 308. ZKP BiH.

3. Zaključak Apelacionog vijeća

103. Apelaciono vijeće nalazi da se osnovano žalbom tužilaštva ukazuje da je izrečena kazna optuženoj preblago odmjerena, te da kao takva nije primjerena ni težini, ni posljedicama krivičnog djela za koja je optužena oglašena krivom, a niti stepenu

krivične odgovornosti optužene. Kada tako zaključuje, ovo vijeće se prije svega rukovodi činjenicom da je rijetkost postupanja, kakvo je opisano u tački jedan osuđujeg dijela izreke, da žena prema ženi čini tako bezobzirne radnje, bez imalo suosjećanja i obzirnosti, što ukazuje na veći stepen krivične odgovornosti optužene i što je u konkretnom slučaju trebalo cijeniti kao otežavajuću okolnost. Slijedom navedenog, a imajući u vidu odredbu o svrsi kažnjavanja propisanoj u članu 33. KZ SFRJ, Apelaciono vijeće nalazi da je kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine zatvora, jedina adekvatna kazna za krivično djelo za koja je optužena Indira Kamberić oglašena krivom, te da je ovako izrečena kazna opravdana i nužna radi ostvarenja svrhe kažnjavanja, kako sa aspekta specijalne, tako i generalne prevencije.

104. Cijeneći prethodno dato obrazloženje, a uzimajući u obzir i da je već ranije utvrđeno da prvostepeni sud nije učinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka, te da je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, a da je prigovor odbrane po ovom osnovu usmjeren samo na oslobađanje od odgovornosti, bez razmatranja o visini kazne, u smislu nižeg odmjeravanja, Apelaciono vijeće bez detaljnijeg obrazlaganja, na osnovu prethodno utvrđenog, žalbu braniteljice i po njenom proširenom dejstvu nalazi neosnovanom.

105. Iz svih navedenih razloga, u odnosu na osuđujući dio presude, valjalo je žalbu braniteljice optužene odbiti kao neosnovanu, a žalbu Tužilaštva djelimično uvažiti, te na temelju odredbe člana 314. stav 1. ZKP BiH, prvostepenu presudu preinačiti u dijelu odluke o kazni i odlučiti kao u izreci ove presude.

II. ŽALBENI PRIGOVORI U ODNOSU NA OSLOBAĐAJUĆI DIO PRVOSTEPENE PRESUDE

A. ŽALBENI OSNOV IZ ČLANA 299. ZKP BIH- POGREŠNO ILI NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

106. Prije svega ovo vijeće nalazi da, obzirom da isto postupa isključivo u okviru žalbenih prigovora, a da žalba tužilaštva ne iznosi prigovore u odnosu na tačku 1. oslobađajućeg dijela presude, u ovom dijelu presudu i nije moglo ispitivati, pa će u nastavku samo dati obrazloženje u pogledu preispitivanja pobijane presude sa aspekta pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u odnosu na tačku 2. oslobađajućeg dijela izreke presude.

1. Tačka 2. oslobađajućeg dijela izreke presude (tačka 4. optužnice)

107. Osvrćući se na iskaze svjedokinja IK-1, IK-5 kao i Nukić Hazbe koji je dat u istrazi, tužilaštvo zaključuje da sud optuženu nije mogao osloboditi optužbe za ovu tačku optužnice.

108. Apelaciono vijeće navedeni prigovor nalazi neosnovanim.

109. Kada tako zaključuje, ovo vijeće se rukovodi ispravnim zaključkom prvostepenog suda da postoje brojne razlike u iskazima svjedoka po pitanju ove tačke optužnice, te da je u takvoj situaciji, obzirom na nedostatak dokaza, valjalo donijeti odluku po osnovu člana 284. tačka c) ZKP BiH.

110. Naime, navod tužilaštva da je sud pogriješio kada nije poklonio vjeru iskazu svjedokinje IK-1, ukazuje se neosnovanim iz razloga što je pretresno vijeće, koje je bilo u najboljoj situaciji da cijeni iskaz koji je dat neposredno pred njim, u paragrafu 229. zaključio da je očito da ova svjedokinja nije željela iznositi ništa u što nije sigurna, pa da je s tim u vezi naglašavala kada je nešto samo pretpostavka, za što je davala i pojašnjenja, pa je tako u u pogledu optužene jasno objasnila da je imala dojam, kao i drugi svjedoci, da je ista glavna, na čemu je gradila i pretpostavku da je izvodila zajedno sa Mandom, što je i za ovo vijeće prihvatljivo. Dakle, imajući u vidu navedeno, te cijeneći da je ista kao

glavnog krivca označila osobu sa imenom Manda, a da je optuženu krivila samo na pretpostavci da je „glavna“, a da tužilaštvo svoju tezu nije gradilo na temelju neke rukovodeće ili komandne funkcije optužene, to je za ovo vijeće ovakav prigovor tužilaštva neosnovan i paušalan.

111. U odnosu na tvrdnju tužilaštva da optužena nije mogla biti oslobođena odgovornosti, obzirom na iskaz IK-5 koja je potvrdila da je optužena Indira Kamerić vojnicima pokazivala na neke od zatočenica, koje bi kasnije bile odvođene na prinudni rad, u kojim prilikama su bile i višestruko silovane, Apelaciono vijeće zaključuje da takvom tvrdnjom nije poljuljano utvrđeno stanje pobijane presude u ovom dijelu. Naime, nasuprot iskazu svjedokinje IK-5, kako je to zaključilo pretresno vijeće u paragrafu 232. pobijane presude, stoje iskazi sjedoka IK-1, Nukić Hazbe, Vidić Slobodanke, Pejić Save i Pavlović Srete. U tom smislu, ovo vijeće prije svega prihvata stav iz pobijane presude da se navodno pokazivanje prstom na nju (IK-5) i Hazbu Nukić ne može dovesti u direktnu vezu sa njihovim kasnijim izvođenjem i zlostavljanjem, obzirom da je svjedokinja pojasnila da bi izvođenje uslijedilo kasnije, pri čemu je navela da bi po njih došli drugi vojnici, a ne oni koji su bili sa Indrom u momentu pokazivanja.

112. Nadalje, cijeneći da je prvostepeni sud već ranije kao vjerodostojan prihvatio iskaz svjedokinje Slobodanke Vidić, koja je poznavala optuženu, i koji je cijenjen kao vjerodostojan u odnosu na tačku 1. osuđujućeg dijela, a da je u odnosu na ovu inkriminaciju navela da nije nikad vidjela da je Indira neku od žena izvodila iz svlačionice, kao i da je prihvatajući iskaz Hazbe Nukić odnosu na tačku 1. osuđujućeg dijela jasno naveo da vjerodostojnosti istog doprinosi i činjenica da ista ne želi neosnovano teretiti optuženu, obzirom da je ne krivi za događaje iz tačke 4. optužnice, ovo vijeće nalazi da se isključivo iskaz IK-5 koji je suprotan navedenim, nije mogao prihvatiti, već da je zbog razlika u iskazima, na osnovu principa „in dubio pro reo“, valjalo donijeti oslobađajuću presudu u odnosu na predmetnu inkriminaciju iz tačke 4. optužnice.

113. Obzirom na stav ovog vijeća da je pravilno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na oslobađajući dio presude, bespredmetnim se nalazi raspravljati o krivičnopravnoj sankciji u tom pogledu.

114. Iz navedenih razloga ovo vijeće nalazi da se neosnovano žalbom tužilaštva prvostepena presuda u oslobađajućem dijelu pobija zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

ZAPISNIČAR

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Ena Granić, stručna saradnica

Dr. Dragomir Vukoje

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.